

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2008. év január hó 10. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A maradandó fogyatékossgot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítvány elbírálása során a Szolnoki Városi Bíróság 6.B.269/2006/12. számú ítéletét és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2.Bf.226/2007/4. számú ítéletét megváltoztatja; a terheltet az ellene maradandó fogyatékossgot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vád alól felmenti.

A bűnügyi költség címén befizetett összeget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésének szabálysértése miatt az eljárást megszünteti.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Szolnoki Városi Bíróság a 2006. november hó 13. napján kihirdetett 6.B.269/2006/12. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki maradandó fogyatékossgot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. Ezért őt 250 napi tétel

(300 forint egy napi tétel összegű) összesen 75.000 forint pénzbüntetésre ítélte, és kötelezte a felmerült bünygi költségek viselésére.

A megállapított tényállás lényege a következő:

Terhelt 1988. óta rendelkezik „B” kategóriára érvényes vezetői engedéllyel. Azóta több tízezer km-t vezetett baleset- és szabályszegés-mentesen. Büntetlen előéletű.

A terhelt 2005. október 24-én 14,10 órakor a város lakott területén a Kossuth úton közlekedett a város központja felé a párhuzamos közlekedésre alkalmas úttest menetiránya szerinti jobb oldali belső forgalmi sávjában a személygépkocsival, nappali jó látási viszonyok között, derült, napsütéses időben, száraz, jó minőségű aszfalt burkolatú úttesten, egyenes vonalvezetésű útszakaszon, 57-62 km/h közötti sebességgel.

Ugyanebben az időpontban a terhelt haladási irányával megegyezően a város központja felé közlekedett a bal oldali külső forgalmi sávban az úttest szélére húzódva a sértett a kerékpárjával szabálytalanul. Sértett a Kossuth út és a Szél út kereszteződése előtt körültekintés nélkül megkezdte - a Kossuth út hossz tengelyére mintegy 45 fokos szögben - a Kossuth út úttestén való áthaladást a Szél út felé.

A sértett a Kossuth út úttestén való áthaladás során nem biztosított továbbhaladási elsőbbséget a terhelt által vezetett személygépkocsi részére. A terhelt észlelte az úttesten szabálytalanul - tényleges haladási sebességéhez képest féktávolságon belül - a jobb oldali belső forgalmi sávba behaladó kerékpáros sértettet, ezért az ütközés elkerülése végett enyhén jobbra kormányzott és erőteljesen fékezett, azonban eltúlzott sebessége miatt a jobb oldali külső forgalmi sávban, mintegy 30-33 km/h sebességgel nekiütközött a kerékpár jobb oldali részének.

Az ütközés következtében a sértett fejjel nekicsapódott a személygépkocsi első szélvédő üvegének, majd a jármű fékeződése folytán előre, az aszfalt úttestre zuhant. A jobb oldali sípcsont elmozdulással járó törését, a jobb oldali szárcapocscsont törését, valamint egyéb lágyrész zúzódásos és hámhorzsolásos sérüléseket szenvedett el. A sértett sérülései közül a jobb oldali sípcsont törése, illetőleg a jobb oldali szárcapocscsont törése maradandó fogyatékoság hátramaradásával gyógyult, mely sérülésekhez szövődésményként a jobb oldali alszáron vénás keringési zavar, illetve a jobb oldali válltájék zúzódásos sérüléséhez a jobb vállizületi környék idült gyulladása társult. A sértettnél a jobb vállizület és a jobb boka mozgáskorlátozottsága, idült vénás keringési zavara és a jobb alsó végtag csökkent terhelhetősége áll

fenn. A maradandóság munkaképesség-csökkenés formájában kifejezett mértéke 40 %-ra tehető.

Amennyiben a terhelt által vezetett személygépkocsi sebessége az erőteljes fékezés megkezdésekor nem haladja meg az adott útszakaszra megengedett 50 km/h legnagyobb sebességet, úgy a baleset nem következik be, mivel a terhelt az erőteljes fékezésével az ütközési pont előtt a személygépkocsival megáll.

A közúti baleset azért következett be, mert a terhelt a magatartásával a KRESZ 26. §-a (1) bekezdése a) pontjának IV. tételében írt rendelkezést, míg a sértett a KRESZ 29. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezést megszegte.

A bizonyítékok körében az igazságügyi műszaki szakértő véleményének a részletes ismertetését követően, e vélemény alapján a tényállással egyezően megállapította a városi bíróság, hogy a reakciópontban elhatározott cselekvés esetén, 50 km/h haladási sebességénél terhelt vészfékezéssel a gépkocsiját meg tudta volna állítani, és akkor az ütközés nem következett volna be. A terhelt minimális sebességtúllépése eredményezte a baleset bekövetkezését, de a sértetti KRESZ-szabályszegés sem vitatható.

E tényállás alapján a terhelt cselekményét a Btk. 187. §-ának (1) bekezdésében meghatározott a) (2) bekezdése a) pontjának I. fordulata szerint minősülő és büntetendő maradandó fogyatékoságot eredményező közúti baleset gondatlan okozása vétségének minősítette.

A felmentés érdekében bejelentett védelmi fellebbezések folytán másodfokon eljáró Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a 2007. április 3. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozott 2.Bf.226/2007/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a büntetés kiszabására vonatkozó részében megváltoztatta, és terheltet a terhére megállapított bűncselekmény miatt 1 évre próbára bocsátotta. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt nyújtott be védője útján felülvizsgálati indítványt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján - arra hivatkozással, hogy a terhelt büntetőjogi felelősségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor.

Az indítvány szerint nem létezik olyan jogi előírás, amely szerint a más által teremtett veszélyhelyzet elhárításához az intenzív fékezés (vészfékezés) alkalmazása kötelező volna. Az irányadó tényállás szerint pedig a tényleges reakciópontból lassító fékezés

mellett a megengedett sebességről az ütközés nem volt elhárítható. Ezért téves jogi következtetést vontak le a bíróságok a terhelt bűnösségére akkor, amikor a kis mértékű sebesség-túllépését a bekövetkezett balesettel oksági kapcsolatba hozták. A Legfelsőbb Bíróságnak az indítványban konkrétan megjelölt döntései is ezt az álláspontot támasztják alá.

Mindezekre figyelemmel a védő azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság az első- és a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és terhelte az ellene maradandó fogvatékossgát eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vád alól mentse fel.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1952/2007. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt - annak indokaival egyetértve - alaposnak tartotta.

A Legfőbb Ügyészség szerint következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy az elsőbbségi helyzetben lévő gépjárművezető sebességtúllépésének csak akkor lehet a más által előidézett balesetben közreható jelentőséget tulajdonítani, ha ezáltal az elsőbbségadásra kötelezettet megtévesztette, vagy észlelhetőségét befolyásolta. A terhelt által vezetett személygépkocsi nem jelentős sebességtúllépése nem téveszthette meg a sértettet és az a jármű észlelhetőségét sem befolyásolta. Ezért a Legfőbb Ügyészség a védővel egyezően a marasztaló bírósági döntés megváltoztatását és a terhelt felmentését indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványát fenntartotta. Utalt rá, hogy időközben az előírt maximális sebesség túllépésével elkövetett szabálysértés is elévült, ezért a terhelt felmentése mellett a szabálysértési eljárás megszüntetését is indítványozta.

A legfőbb ügyész képviselője az írásbeli nyilatkozatának megfelelő tartalommal szólalt fel a nyilvános ülésen és egyidejűleg a sebességkorlátozás nem jelentős túllépésével elkövetett szabálysértés miatt indított eljárás elévülés címén történő megszüntetését indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapulvétele mellett a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt és a legfőbb ügyész indítványát alaposnak találta.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 423. §-ának (1) bekezdésében foglaltak értelmében, a felülvizsgálati eljárásban kötelezően irányadó jogerős ítéleti tényállás alapul vételével mindenek előtt azt vizsgálta, hogy a baleseti veszélyhelyzetet a terhelt vagy a sértett közlekedési szabályszegése idézte-e elő.

A terhelt nappal, a város lakott területén, jó látási viszonyok között, derült, napsütéses időben, száraz, jó minőségű aszfalt burkolatú, párhuzamos közlekedésre alkalmas 2x2 sávós, egyenes vonalvezetésű útszakaszon közlekedett az úttest menetiránya szerinti jobb oldali belső forgalmi sávjában 57-62 km/h közötti sebességgel, személygépkocsival. A két forgalmi irányt záróvonal választotta el.

A sértett a kerékpárjával az úttest másik (bal oldali), ellentétes forgalmú szélén, a forgalommal szemben, a terhelt által vezetett személygépkocsival azonos irányban haladt. Körültekintés nélkül kezdte meg a 2x2 sávós út terhelt menetiránya szerinti bal oldali úttestén való áthaladást az út hossz tengelyére mintegy 45 fokos szögben a záróvonalon keresztül. Az áthaladás során nem biztosított továbbhaladási elsőbbséget a terhelt által vezetett személygépkocsi részére. E magatartásával közvetlen baleseti veszélyhelyzetet idézett elő és megszegte a KRESZ 29. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezést, amely szerint, aki járművel irányt változtat (terelővonalat, az úttest szélét vagy képzeletbeli felezővonalát átlépi, forgalmi sávot változtat, másik útra bekanyarodik, főútvonalról vagy szilárd burkolatú útról letér stb.) köteles az azonos irányban vagy szemben haladó, irányt nem változtató járműveknek elsőbbséget adni.

A terhelt észlelte az úttesten szabálytalanul, a tényleges haladási sebességéhez képest féktávolságon belül a jobb oldali belső forgalmi sávba behaladó kerékpáros sértettet. A veszélyhelyzet elhárítása érdekében azonnal célszerűen - elkormányzással és erőteljes fékezéssel - reagált, de a balesetet elkerülni már nem tudta.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás során - a következetes gyakorlatának megfelelően - a szerkezetileg a tényálláshoz tartozó, de a bizonyítékok értékelése körében tett ténymegállapításokat is irányadónak tekintette. Az indokolás 4. oldalának 5. bekezdésében az igazságügyi műszaki szakértő véleményének értékelése kapcsán pedig az elsőfokú bíróság nem hagyott kétséget abban, hogy a terhelt vészfékezéssel kívánta elhárítani a baleseti veszélyhelyzetet, következésképpen a

tényállásban használt „erőteljes fékezés”-t és az indokolás későbbi részében meghatározott „vérsfékezés”-t szinonimaként használta.

A Legfelsőbb Bíróság gyakorlata szerint a maradandó fogyatékoságot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt nem állapítható meg a megengedett legnagyobb sebességet túllépő elsőbbségre jogosult büntetőjogi felelőssége, ha a megengedett legnagyobb sebességgel haladás esetén is csupán vérsfékezés alkalmazásával kerülhette volna el a balesetet (BH 2007/74.).

Következetes az ítélkezési gyakorlat abban is, hogy a más által előidézett közlekedési veszélyhelyzetben az, aki a következmények elhárítása érdekében kényszerűen cselekszik, az elhárítás körében választott megoldás célszerűtlensége, sikertelensége miatt büntetőjogi felelősséggel nem tartozik. A terhelt azonban késedelem nélkül és célszerűen elkörmányzással és vérsfékezéssel cselekedett. Mindezekre figyelemmel a bekövetkezett baleset oka kizárólag a sértett már részletezett közlekedési szabályszegése volt, és a terhelt minimális mértékű abszolút sebességtúllépése a bekövetkezett balesettel okozati összefüggésben nem állt, így közreható okként sem értékelhető.

E körben helyesen hivatkozott a Legfőbb Ügyészség a 6/1998. BJE döntés nyomán következetes gyakorlatra, amely szerint a gépjárművezető sebességtúllépésének csak akkor lehet a más által előidézett balesetben közreható jelentőséget tulajdonítani, ha ezáltal az elsőbbségadásra kötelezettet megtevesztette, vagy észlelhetőségét befolyásolta. A terhelt által vezetett személygépkocsi nem jelentős sebességtúllépése azonban nem volt megtevesztő. Nem tévesztette meg a sértettet és az a jármű észlelhetőségét sem befolyásolta.

Mindezt tekintetbe véve a terhelt vád tárgyává tett cselekményének közlekedésjogi megítélése körében azt kellett megállapítani, hogy a kialakult veszélyhelyzet és a bekövetkezett baleset kizárólag a sértett közlekedési szabályszegésével áll okozati összefüggésben.

A Legfelsőbb Bíróság ezért a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott első- és másodfokú ítéletet a Be. 428. §-ának (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a terheltet az ellene a Btk. 187. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a (2) bekezdés a) pontjának I. fordulata szerint minősülő és büntetendő maradandó fogyatékoságot eredményező közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt emelt vád alól – a Be. 6. §-a (3) bekezdése a) pontjának I. fordulata és a 331. §-ának (1) bekezdése alapján – felmentette.

A Be. 585. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett arról, hogy a bűnügyi költség címén a terhelt által az államnak befizetett összeget a visszatérítés időpontjáig számított mindenkori törvényes kamatával együtt a terheltnek vissza kell téríteni.

A Be. 338. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett egyúttal arról, hogy az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az irányadó tényállás szerint terhelt a város lakott területén 57-62 km/h közötti sebességgel közlekedett. Ezzel megszegte a KRESZ 26. §-a (1) bekezdése a) pontjának IV. tételében írt rendelkezést, amely szerint személygépkocsival lakott területen legfeljebb 50 km/óra sebességgel szabad közlekedni. Terhelt e cselekménye az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 54. §-ának (1) bekezdésében meghatározott közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése szabálysértésének a megállapítására alkalmas.

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (Sztv.) 11. §-ának a (7) bekezdése szerint a cselekmény elkövetésétől számított két év elteltével nincs helye szabálysértési felelősségre vonásnak. A terhelt a közlekedési szabálysértést 2005. október 24. napján követte el. Azóta e szabálysértés elévült, ezért a Legfelsőbb Bíróság - a védő és a legfőbb ügyész képviselőjének indítványával egyezően - a szabálysértési eljárást - az Sztv. 84. §-a (1) bekezdésének a g) pontja alapján - megszüntette.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

A felülvizsgálati eljárásban a kirendelt védő díjával felmerült bűnügyi költséget a Be. 429. §-ának (1) bekezdése értelmében az állam viseli.

Budapest, 2008. január 10.

*Dr. Szabó Győző s.k. a tanács elnöke, dr. Molnár Gábor s.k.
előadó bíró, dr. Schäfer Annamária s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*írnok
ZÉ*